

Notat

Sign.
Hanne Ommedal, Statkraft

Til
Hanne Tjøfot, NVE

Fra
Hanne Ommedal, Statkraft

Dato
Oslo, 15.09.2026

NVE ref.: 202510083
Statkraft ref.: 202500114

Alternativ 1 - Nytt Nore kraftverk: påvirkning på vassdraget nedstrøms Kjerredammen

1. Bakgrunn og formål

NVE ber i epost 2026-09-09 Statkraft om å utdype og konkretisere forskjellene i Statkrafts syn og høringspartene Å Energi og NLB, vedrørende influensområde og virkninger nedstrøms Kjerredammen for alternativ 1. Videre ønskes avklart Statkrafts vurdering av det faktisk disponible magasinvolumet i Kravikfjorden/Kjerredammen, jf. Å Energis kommentar om at reelt disponibelt magasinvolum er ca. 6 mill m3.

Å Energi Vannkraft har i sin høringsuttalelse etterlyst en bedre synliggjøring av hvordan effektkjøring ved Nytt Nore kraftverk påvirker vannføringen ved Kongsberg og videre nedover Numedalslågen. Å Energi viser særlig til situasjoner der Kjerredammen er full og dammens mulighet til å jevne ut vannføringen er begrenset.

Formålet med dette notatet er å kommentere på reelt disponibelt magasinvolum for Mykstufoss kraftverk, sammenstille de oppdaterte hydrologiske simuleringene og de faglige vurderingene som foreligger, og forklare hvorfor Nytt Nore kraftverk samlet sett forventes å gi begrenset påvirkning på vassdraget nedstrøms Kjerredammen. Formålet er således å svare ut Å Energi og NLB sine høringsuttalelser relatert til hydrologiske endringer nedstrøms Kjerredammen og influensområde.

2. Hovedgrunnlaget for vurderingen

De oppdaterte analysene beskrevet i Norconsult notat 2026-05-29 gir et mer detaljert grunnlag for å vurdere både kortvarige vannføringsvariasjoner og endringer i vannføring over lengre tidsintervaller. Disse analysene tar hensyn til lokaltilsig og kjøring av Uvdal Kraftverk.

Norconsult vurderer «de hydrologiske endringene som neglisjerbare og uten potensielle negative effekter» nedstrøms Kjerredammen.

Magasinutnyttelse Kravikfjorden/Kjerredammen

For de oppdaterte analysene som Norconsult har brukt i sitt notat 2026-05-29 er naturligvis utnyttelse av Mykstufoss kraftverk sitt magasin av betydning.

Kravikfjorden er forbundet med Kjerredammen gjennom en innsnevring og terskel ved Skagsoset. Terskelen gjør at vannstanden i Kjerredammen ikke kan komme under ~259 moh¹, men i praksis antar Statkraft at Kjerredammen vanligvis ikke kommer under 261 moh ettersom dette vil begrense tilsiget til Kjerredammen

¹ Alle moh refererer til NN2000

til $<50 \text{ m}^3/\text{s}^2$. Mykstufoss Kraftverk kan fortsatt kjøre for fullt i noen timer (hvis det er aktuelt), men da vil vannstanden falle betydelig raskere i Kjerredammen enn i Kravikfjorden. Med disse forutsetningene blir utnyttet magasinivolum ned til 261 moh ca. 5.5 mill m³ og Kjerredammen har ytterligere ca 0.7 mill m³ per meter senking ned til LRV.

For det hydrologiske underlaget som Norconsult har benyttet, har Statkraft utført simuleringer hvor effekten av innsnevringen i Skagsoset og kravene til minstevannføring er hensyntatt. Disse simuleringene viser at kun 10% av tiden er magasinutnyttelsen større enn 6 mill m³.

Av dette følger at Statkraft antagelser i forhold til magasinutnyttelsen er i tråd med de 6 mill m³ som Å Energi regner som reelt disponibelt magasinivolum.

3. Vannføringsendringer dempes gjennom vassdraget

Norefjorden, Kravikfjorden og Kjerredammen gir oppstuvning og midlertidig lagring, slik at raske variasjoner i Nores produksjonsvannføring dempes betydelig. Dette er godt illustrert i Norconsult sitt notat 2026-05-29 figur 8.

I de tilfellene hvor vannføringen er større enn Mykstufoss kraftverk sin produksjon samtidig som Kjerredammen er full, blir det forbitapping av kraftverket. Vannføringsendringen vil imidlertid fortsatt dempes gjennom vassdraget selv om Kjerredammen er full. I forhold til vannføringsendringen i Kongsberg/Skollenborg, så vil den bli ytterligere dempet som følge av at vassdraget nedstrøms Kjerredammen har Djupdal, Pikerfoss, Nybrufoss, Gamlebrufoss før Skollenborg kraftverk og består for øvrig av om lag 70 km elv med mange naturlige kilder til demping som endringer i bredde, dybde, elv, vann, sandbanker, svinger osv.

4. Små endringer nedstrøms Kjerredammen

Statkraft anser at de oppdaterte beregningene vist i Norconsult sitt notat 2026-05-29 figur 6, viser at det flyttes lite vann mellom uker sammenlignet med dagens situasjon, og at endringene i ukesmiddelvannføring ut av Kjerredammen er ubetydelige gjennom året. Figur 7 viser at det blir flere timer per år med forbitapping av Mykstufoss kraftverk enn i dagens situasjon.

Norconsult konkluderer imidlertid med «at de hydrologiske endringene nedstrøms Kjerredammen er små».

5. Avgrensning av influensområdet

Norconsult vurderer at de nye «Simulerte ukemidler viser i praksis ingen forskjell som kan påvirke vannmiljø og/eller naturmangfold i vann. Endringer i overløp vil potensielt kunne endre de økologiske forholdene i elva, men avhenger i stor grad av førtilstand. Vannføringen er periodevis høy, med gjennomsnittlige ukerverdier over 100 m³/s. I tillegg vil det fortsatt forventes overløp i korte perioder av året, og en liten økning i hyppigheten av overløp vil følgelig ikke kunne forventes å ha nevneverdig effekt på substratdynamikk, spyleeffekter, fiskevandring etc. En økning i hyppighet av overløp fra 11%-17% av tiden ventes heller ikke å være merkbart rent visuelt, siden det fortsatt er en beskjeden andel av tiden det er overløp.»

Norconsult konkluderer på denne bakgrunn med at «vassdraget nedstrøms Kjerredammen kan utelates fra influensområdet».

² Norconsult har på oppdrag fra Statkraft, ved hjelp av Hec-Ras simuleringer, etablert vannføringskurver for Skagsoset

6. Betydelig samfunnsnytte

Nytt Nore kraftverk gir betydelig samfunnsnytte gjennom om lag 240 MW økt regulerbar effekt og rundt 200 GWh økt årlig energiproduksjon. Prosjektet vil styrke kraftsystemets tilgang på regulerbar produksjon og fleksibilitet.

I den samlede vurderingen må denne nytten veies mot tiltakets dokumenterte ulemper. Når de hydrologiske endringene nedstrøms Kjerredammen er «neglisjerbare og uten potensielle negative effekter», fremstår forholdet mellom samfunnsnytte og miljøpåvirkning som gunstig, slik Statkraft ser det.

7. Samlet vurdering og konklusjon

De tilgjengelige simuleringene og faglige vurderingene underbygger følgende hovedpunkter:

- Vannføringsvariasjonene fra effektkjøring videreføres ikke uendret nedover vassdraget, men dempes betydelig gjennom Norefjorden, Kravikfjorden og Kjerredammen.
- Endringene i ukemiddel vannføring ut av Kjerredammen er ubetydelige gjennom året.
- For Numedalslågen nedstrøms Kjerredammen fremstår de hydrologiske endringene som neglisjerbare, og uten potensielle negative effekter.
- Nytt Nore kraftverk gir betydelig samfunnsnytte i form av økt regulerbar effekt og økt energiproduksjon.

Samlet vurderes derfor Nytt Nore kraftverk å gi neglisjerbare hydrologiske endringer på vassdraget nedstrøms Kjerredammen.

Referanser

1. Å Energi Vannkraft 24.09.2025: Uttalelse til søknad om konsesjon for opprusting og utvidelse av Noreverkene i Nore og Uvdal Kommune
2. Norconsult (28.05.2026): Vurdering av influensområde – Opprusting og utvidelse av Noreverkene.